

Enligt sändlista

**Bildande av naturreservatet Sävvät i Hablingbo socken,
Gotlands kommun**

Uppgifter om naturreservatet

<i>Namn</i>	Sävvät
<i>Kommun</i>	Gotland
<i>Socken</i>	Hablingbo
<i>Läge</i>	Ca 5,5 km SV Hablingbo k:a, öster om vägen mellan gårdarna Petes och Nisse (se bifogad karta, bilaga 1)
<i>Kartblad</i>	Ekonomiska kartbladen 05878 (5I7i), Mjauviken, och 05888 (5I8i), Petes
<i>Gräns</i>	Ytterkanten av den heldragna linjen på bifogad karta, bilaga 2
<i>Area</i>	21 hektar
<i>Fastigheter</i>	Hablingbo Stjups 1:22 Hablingbo Hallbjäns 2:1
<i>Markägare</i>	Stjups 1:22: Karin Malm, Petes, Hablingbo, 620 11 HAVDHEM Hallbjäns 2:1: Tomas Snöbom, Hallbjens, Hablingbo, 620 11 HAVDHEM
<i>Naturvårdsförvaltare</i>	Länsstyrelsen i Gotlands län

18.3.1998

231-2931-95

Beslut

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822), att avsätta det på bifogade karta, bilaga 2, avgränsade området som naturreservat.

Syftet med naturreservatet är att bevara en mindre våtmark med värdefull flora i dess naturliga tillstånd.

För området skall gälla de föreskrifter enligt 8-10 §§ naturvårdslagen och 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) som anges nedan.

A *Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet inom naturreservatet*

Utöver vad som i övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 gräva, schakta, utfylla, spränga eller på annat sätt skada mark eller block,
- 2 dika eller dämna
- 3 genomföra rensning av kanal eller dike utan Länsstyrelsens tillstånd,
- 4 uppföra byggnad eller anläggning eller att ändra befintlig byggnad eller anläggning annat än för jordbrukets ändamål,
- 5 dra fram mark- eller luftledning,
- 6 anlägga väg eller stig,
- 7 avverka eller på annat sätt skada levande eller dött träd eller buske,
- 8 tillföra växtnäringsämne eller använda kemiskt bekämpningsmedel,
- 9 anordna upplag,
- 10 föra motordrivet fordon utanför befintlig väg utmed kanalen samt utmed reservatets nordvästra gräns (gränsen mot fastigheten Hablingbo Bertels 3:1),
- 11 bedriva agslåtter utan tillstånd av Länsstyrelsen.

Utan hinder av ovanstående förbud får naturvårdsförvaltaren vidta de skötselåtgärder som anges i bifogade skötselplan.

B *Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång*

Markägare liksom innehavare av särskild rätt till mark förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med naturreservatet:

- 1 anordningar för utmärkning av och information om naturreservatet,
- 2 underhållsrojning i våtmarken,
- 3 uppsättande av stängsel och utförande av bete eller slåtter,
- 4 tillfällig fränstängsling av våtmark med kärrnycklar,

18.3.1998

231-2931-95

- 5 restaurering av körsador på fastigheten Hablingbo Hallbjäns 2:1.

C Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 föra motordrivet fordon utanför befintlig väg utmed kanalen,
- 2 tälta,
- 3 bryta kvistar eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar,
- 4 plocka eller gräva upp växter,
- 5 göra upp öppen eld. Medförd grill eller fältkök får dock användas.

D Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av området m m

- 1 Länsstyrelsen fastställer de anvisningar om naturvårdsförvaltningen m m som framgår av till detta beslut fogad skötselplan.
- 2 Naturreservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och Naturvårdsverkets anvisningar (SNV:s handbok "Skyltar i naturskyddade områden", avsnitt 5).
- 3 Naturvårdsförvaltare skall vara Länsstyrelsen i Gotlands län.

Grund för beslutet

Områdets betydelse

Sävvät hyser ett mycket rikt bestånd av orkidén kärnnycklar, *Orchis palustris*, en art som i Sverige endast förekommer på Gotland. Den omfattande uppodlingen av de gotländska stormyrarna under andra hälften av 1800-talet och första hälften av 1900-talet drabbade arten hårt, och i dag finns endast ett tjugotal växtplatser för kärnnycklar kvar. Under perioden 1982-1990 var Sävvät den i särklass rikaste lokalen på Gotland (Högström 1991).

Under perioden 1992-1995 har Länsstyrelsen i Gotlands län genomfört en inventering av länets våtmarker. Inventeringen har utförts enligt den av Naturvårdsverket fastställda metodiken för inventering av Sveriges våtmarker, VMI. De rika förekomsterna av kärnnycklar i området har medfört att Sävvät erhållit klass 1 i våtmarksinventeringen.

Naturvårdsverket har tagit fram *Myrskyddsplan för Sverige* som omfattar ett urval av landets mest skyddsvärda våtmarker. Naturvårdsverket avser att verka för att dessa områden prioriteras vid framtida skydd av myrar. Sävvät ingår i Naturvårdsverkets Myrskyddsplan.

18.3.1998

231-2931-95

Redogörelse för ärendet

Ett förslag till beslut om bildande av naturreservat för Sävvät sändes ut på remiss den 18 september 1997.

Länsstyrelsen har i september 1997 respektive i januari 1998 träffat överenskommelser med Tomas Snöbom och Karin Malm om ersättning för det intrång i pågående markanvändning som reservatsföreskrifterna kan komma att innebära.

Beskrivning av området**Landarealens fördelning på naturtyper**

Barrskog: 10,5 hektar

Myr: 8,5 hektar

F d betesmark: 2 hektar

Geologi

Sävvät är belägen i flack terräng på en höjd av cirka fyra meter över havet. Området runt våtmarken täcks av moränmargelavlagringar. Centralt i området täcks marken av relativt tjocka lager finkornig bleke. Längst i norr finns avlagringar av grusblandad sand.

Växtlighet

Reservatet ligger i västra kanten av ett större barrskogsområde som sträcker sig från de öppna markerna vid kusten och 4-5 kilometer inåt land. Våtmarken Sävvät består av en öppen agmyr som i den norra och östra delen omges av öppna kärrängar (se bilaga 3). Väten omges på alla håll av barrskog.

Vegetationen i områdets södra och centrala delar domineras av ag. Kantvegetation saknas här helt. I östra delen finns ett mindre, öppet blåtåtelkärr och i norra delen finns breda zoner med öppna, flacka gräskärr. I dessa områden växer blåtåtel, hirsstarr, ängsstarr, älvväxing, knägräs, krissla, ängsvädd, rev-smörblomma, blodrot, majviva, vattenmåra, spikblad, sumpgentiana, rödklint, kråkvicker, ängsnycklar och kärrknipprot. Här finns dessutom mycket rikliga förekomster av kärnnycklar. I bottenskiktet växer guldspärrmossa, mellankrok-mossa och korvmossa.

Djurliv

Några inventeringar av områdets djurliv har ej företagits, och kunskaperna om detta är därför bristfälliga. Av däggdjur förekommer bl a räva, skogs- och fälthare samt vildkanin inom området.

18.3.1998

231-2931-95

Fornminnen m m

Väster om området finns bebyggelse lämningar som omfattar ett bostadshus och tre ekonomibyggnader. I anslutning till det dike som löper genom området finns uppgifter om plats för en tidigare beskriven älvkvarnsförekomst (fornlämning 3).

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Lillemor Arvidsson. I handläggningen av ärendet har även länsrådet Jan Björklund, naturvårdsdirektören Per Hansson samt byrådirektörerna Stellan Hedgren och Magnus Martinsson deltagit. Per Hansson föredrog ärendet.

Lillemor Arvidsson

Per Hansson

Bilagor

- 1 Översiktkarta
- 2 Karta visande naturreservatets avgränsning
- 3 Karta visande utbredning av våtmark inom reservatet
- 4 Hur man överklagar

18.3.1998

231-2931-95

Skötselplan för naturreservatet Sävvät

Planen har fastställts av Länsstyrelsen den 18 mars 1998. Fastställelsen omfattar inte den ekonomiska utredningen.

Förord

Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen i Gotlands län. Samråd har skett med bl a Naturvårdsverket och Gotlands kommun.

Innehåll

- I Allmän beskrivning av naturreservatet**
 - 1 Beskrivning av nuvarande förhållanden
- II Riktlinjer för den framtida naturvårdsförvaltningen av naturreservatet**
 - 1 Disposition och skötsel av mark och vatten
 - 2 Anordningar för besökare
 - 3 Tillsyn
 - 4 Dokumentation
 - 5 Ekonomisk utredning
- III Källor**

I Allmän beskrivning av naturreservatet

1 Beskrivning av nuvarande förhållanden

1.1 Naturförhållanden

Se sid 4.

1.2 Markanvändning

1.2.1 Skogsbruk

I områdets östra del avverkades 1976 ett 0,7 hektar stort skogsområde. Söder om Sävvät berördes 1978 ett 0,7 hektar stort område av avverkning.

1.2.2 Bete

Markerna vid Sävvät har betats tidigare, men hävden har upphört sedan länge.

1.2.3 Markavvattning

Genom området finns dels en grävd kanal utmed den väg som löper i nordost-sydvästlig riktning, dels ett grunt dike från nordväst som ansluter till kanaler i reservatets centrala del. Diket har vuxit igen i sådan grad att det numera inte påverkar våtmarken nämnvärt. Kanalen synes i nuläget inte påverka våtmarken på något avgörande sätt.

1.3 Tillgänglighet

Området nås lätt från den väg som går mellan sommarstugeområdet Nisseviken och Petesgårdarna. Från Hablingbo finns bra väg till en plats med parkeringsmöjlighet ca 600 meter norr om Sävvät.

II Riktlinjer för den framtida förvaltningen av naturreservatet

1 Disposition och skötsel av mark och vatten

1.1 Övergripande mål

Det övergripande målet med områdets skötsel är att bevara en mindre våtmark med värdefull flora och låta omgivande skog övergå till naturtillstånd.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

1.2.1 Skogen

All skog skall i princip lämnas för fri utveckling och inga avverkningar utföras.

1.2.2 Röjning av buskar och småträd i våtar och kärrängar

Kärrängarna som omger Sävvät riskerar på sikt att växa igen om inte återkommande röjningsinsatser utförs. För att bibehålla dessa ytor skall röjning utföras vid behov.

1.2.3 Bete

Våtmarkerna har tidigare betats, förmodligen under mycket lång tid. För att kunna bibehålla den lågvuxna gräs- och örtflora som karakteriserar områdets våtar och kärrängar är det därför viktigt att bete återinförs. Det är dock osäkert vilka effekter ett återinfört bete kan komma att få på beståndet av kärnnycklar. Betestrycket måste därför anpassas på ett sätt som leder till att kärnnycklarna bevaras. Det är Länsstyrelsen som svarar för bedömningen av vilket betestryck som är lämpligt.

Betet skall utföras av nötkreatur och betestrycket skall vara måttligt. Betet skall äga rum enbart under sommarperioden maj-oktober. Om marken betas vintertid är det nämligen stor risk att trampskador uppstår. Om överbetning eller trampskador ändå skulle uppstå inom våtmark med kärnnycklar, kommer Länsstyrelsen att tillfälligt låta fränstänga sådant eller sådana områden i samförstånd med berörd brukare.

1.2.4 Slätter

Sävvät hyser ett kraftigt bestånd av ag. Slätter av ag har förmodligen ägt rum tidigare, och återupptagen slätter utgör inget hinder från naturvårdssynpunkt. Om markägaren önskar slå agen, skall tillstånd för detta begäras hos

18.3.1998

231-2931-95

Länsstyrelsen. Företaget får under inga omständigheter leda till att körskador uppstår i området. Agen skall efter slårter föras bort.

1.2.5 Markavvattning

Våtmarkerna får inte utsättas för ytterligare dränering. Kanalen utmed vägen måste rimligen underhållas, men diket på fastigheten Hallbjäns 2:1 får inte rensas utan bör istället återgå till ett naturligt tillstånd. Vid rensning av kanalen får inte anslutande tillopp från omgivande mark förbättras.

1.2.6 Markskador

Norr om diket finns djupa spår efter terrängkörning. De skall snarast läggas igen.

2 Anordningar för besökare

2.1 Övergripande mål

Det övergripande målet skall vara att området nyttjas i sitt naturliga tillstånd utan några speciella anläggningar för besökarna förutom anvisningar om parkeringsmöjlighet och uppsättande av informationsskyltar.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Tillgänglighet

Området är redan nu mycket lättillgängligt och tillgängligheten behöver därför ej förbättras ytterligare annat än genom parkeringsmöjlighet.

2.2.2 Parkeringsplatser

Två parkeringsplatser bör anvisas, dels vid den plats där vägen som löper parallellt med diket viker av från huvudvägen, dels ca 600 meter norr om Sävvat vid en tidigare plats för virkesupplag. En förutsättning för detta är att överenskommelse härom kan träffas med berörda markägare.

2.2.3 Information

Armerad plastskylt i storlek A2 med information om naturreservatet framställs av Länsstyrelsen. Skyltar sätts upp vid parkeringsplatserna.

2.2.4 Utmärkning av naturreservatets gräns

Naturreservatets gräns skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och Naturvårdsverkets anvisningar (SNV:s handbok "Skyltar i naturskyddade områden", avsnitt 5).

18.3.1998

231-2931-95

3 Tillsyn

Länsstyrelsens ambulerande tillsynsman svarar för tillsynen av naturreservatet.

4 Dokumentation

Naturvårdsförvaltaren skall dokumentera utförda åtgärder, kostnaderna för dessa och hur de finansieras samt förhållanden som hotar naturvårdens intressen.

5 Ekonomisk utredning

Länsstyrelsen har nedan gjort en beräkning av kostnaderna (i 1998 års penningvärde) för skötseln av området.

Skötselåtgärd	Engångs-kostnad (kr)	Årlig kostnad (kr)
Utmärkning av naturreservatets gräns	5.000	
Framställning av informationsskyltar	10.000	
Iordningställande av parkeringsplatser	20.000	
Stängsling	30.000	
Landskapsvårdande bete		10.000
Naturvårdstillsyn		5.000
Summa	65.000	15.000

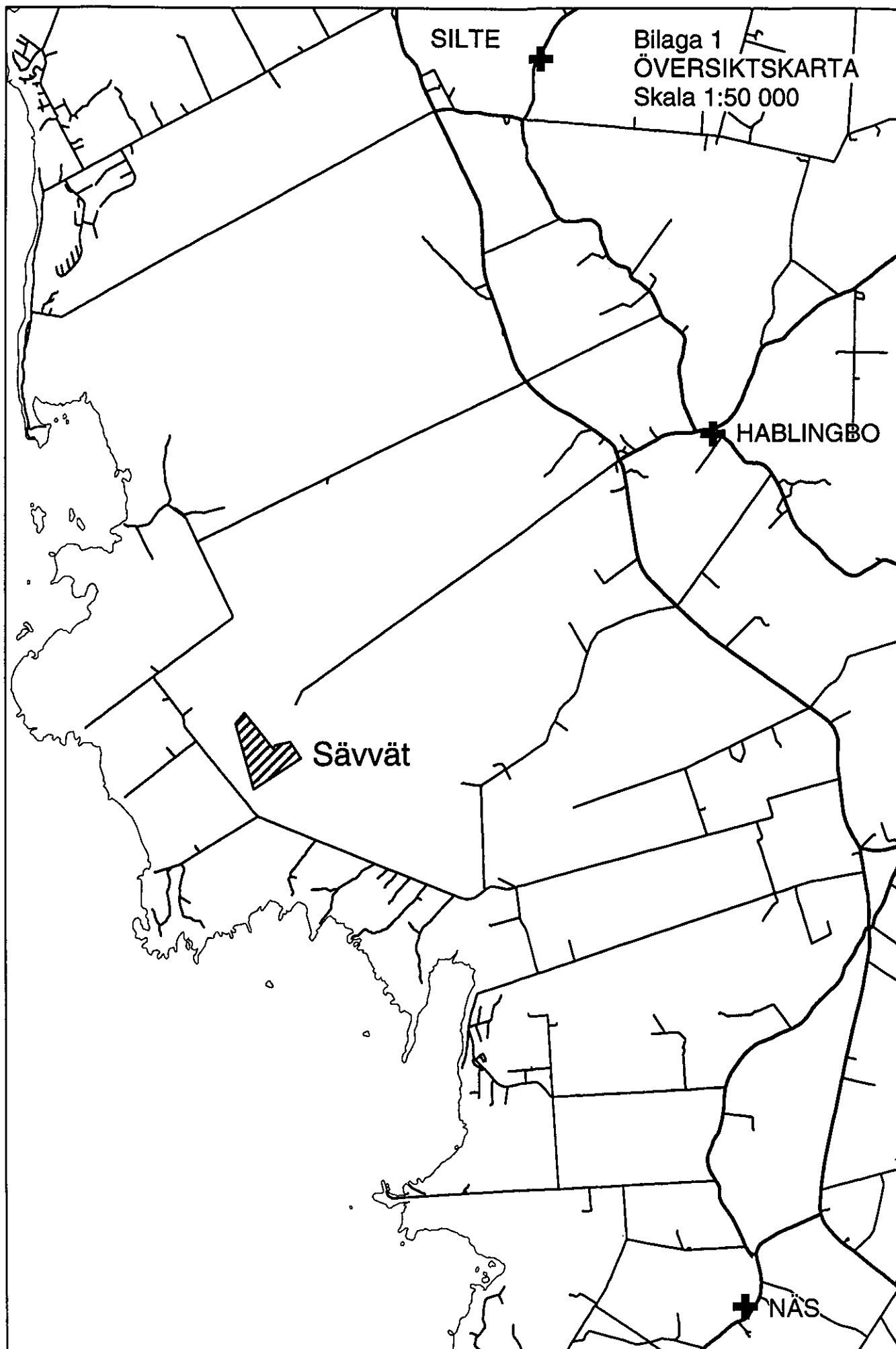
Samtliga åtgärder skall bekostas av staten genom anslaget för vård av naturvårdsobjekt m m.

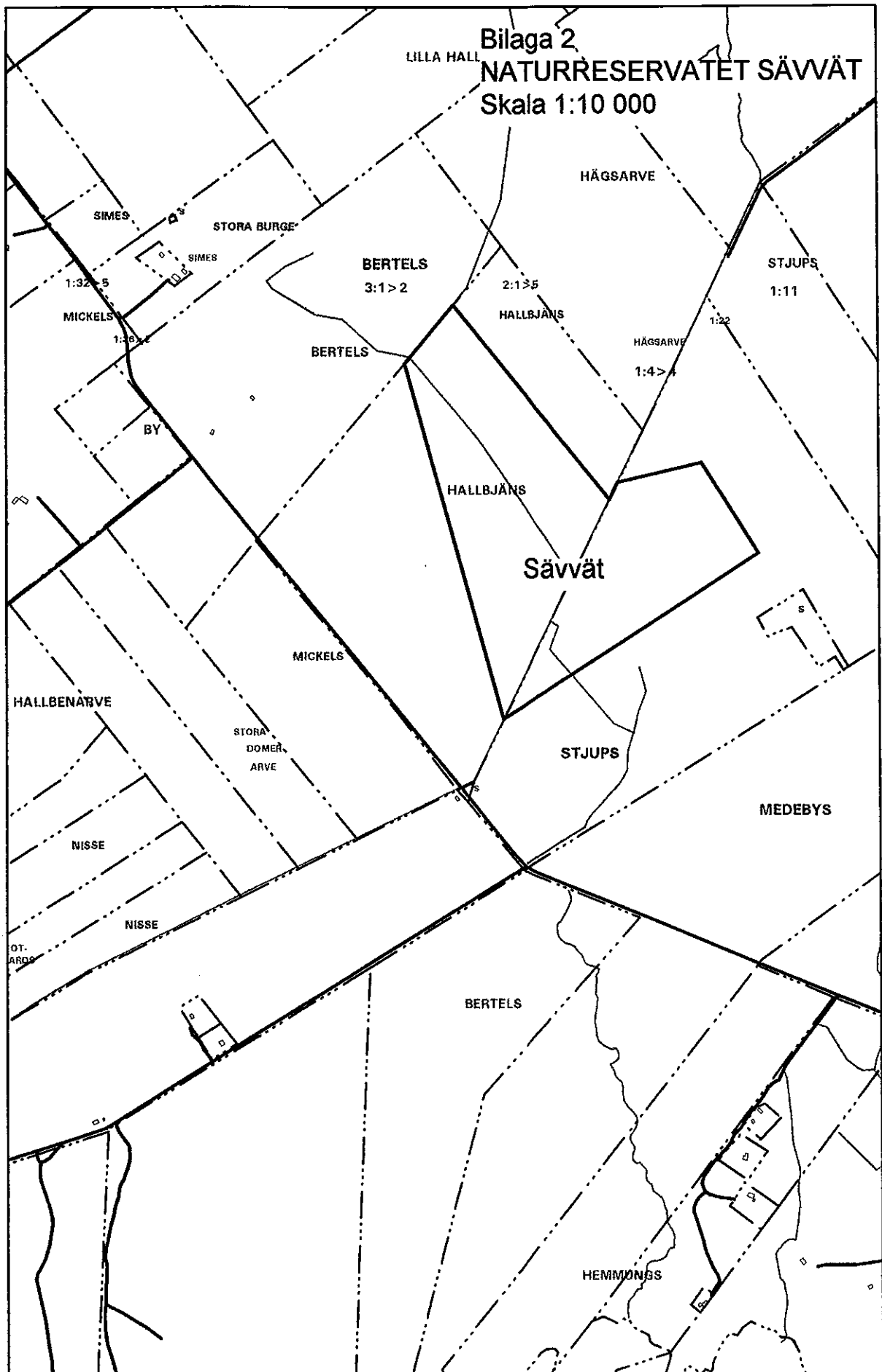
18.3.1998

231-2931-95

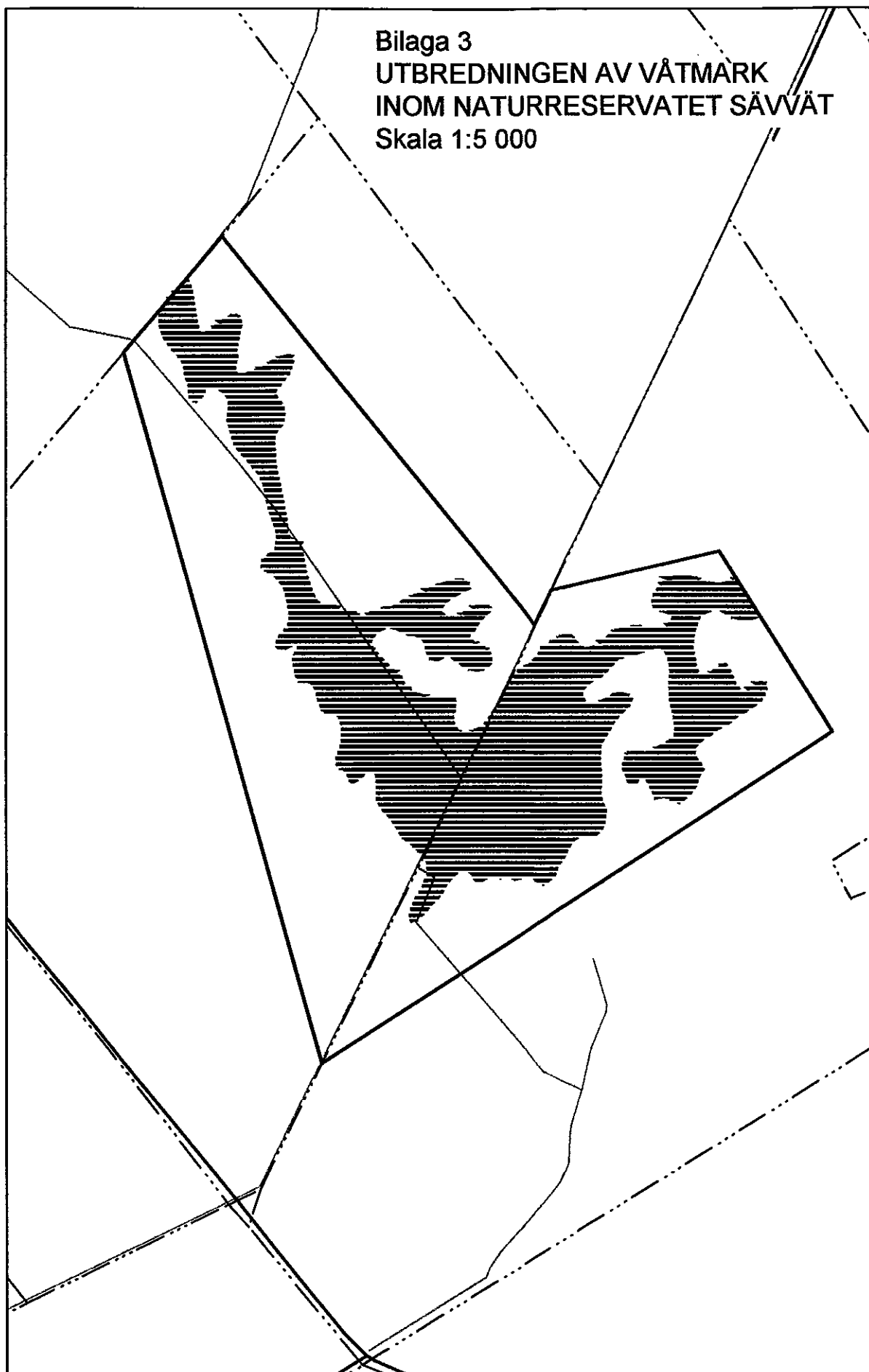
III Källor

- Andersson, A. & Jacobsson, R. 1984: Översiktlig naturinventering. Botanik. - Länsstyrelsen i Gotlands län.
- Aronsson, M., Hallingbäck, T. & Mattsson J.-E. (red.) 1995: Rödlistade växter i Sverige 1995. - ArtDatabanken, Uppsala.
- Högström, S. 1991: Kärnycklar, *Orchis palustris*, på Gotland 1982-1990. Svensk Botanisk Tidskrift 85: 355-376.
- Martinsson, M. 1997: Gotlands våtmarker. - Länsstyrelsen i Gotlands län.
- Munthe, H. 1921. Beskrivning till kartbladet Burgsvik jämte Hoburgen och Ytterholmen. - SGU, Ser. Aa, nr 152.
- Munthe, H., Hede, J. E. & von Post, L. 1927. Beskrivning till kartbladet Hemse. - SGU, Ser. Aa, nr 164.
- Naturvårdsverket, 1994: Myrskyddsplan för Sverige.
- Pettersson, B. 1958: Dynamik och konstans i Gotlands flora och vegetation. - Acta Phytogeographica Suecia 40.
- Sernander, R. 1941. Gotlands kvarlevande myrar och träsk. - Kungl. Svenska Vetenskapsakademiens avhandlingar i naturskyddsärenden n:o 3.
- Skogsvårdsstyrelsen i Gotlands län, 1983: Översiktlig skogsinventering, kartbladen 05I7i och 05I8i.

Bilaga 3
UTBREDNINGEN AV VÄTMARK
INOM NATURRESERVATET SÄVVÄT
Skala 1:5 000

Hur man överklagar hos regeringen

Om Ni är missnöjd med Länsstyrelsens beslut, kan Ni överklaga detta hos regeringen, Miljödepartementet.

Det gör Ni genom att i brev till regeringen

- tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (diarienumret) och
- redogöra för dels varför Ni menar att Länsstyrelsens beslut är felaktigt, dels hur Ni anser att beslutet skall ändras.

Ni undertecknar brevet, förtydligar namnteckningen och uppger postadress och telefonnummer.

Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.

Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er.

Brevet skall lämnas/skickas till Länsstyrelsen och inte till regeringen.

Länsstyrelsens adress och telefonnummer är:

Länsstyrelsen i Gotlands län
621 85 Visby
tel 0498-29 21 00

Länsstyrelsen måste ha fått Ert brev inom tre veckor från den dag Ni fick beslutet, annars kan Ert överklagande inte tas upp.

Om något är oklart, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.